

SÍNTESI DE DIAGNOSI I ESTRATÈGIES SOBRE: **COHESIÓ SOCIAL**

Fragmentació i passivitat social, una desvinculació dels ciutadans amb el lloc, a més del progressiu afebliment de les institucions socials tradicionals: sindicats, partits polítics, etc. són les característiques del nou escenari sociocultural metropolità. Són freqüents les agrupacions puntuals reactives a qüestions d'interès o problemàtiques específiques que, un cop superades, es dissolen –*L'Ave pel litoral, No a la tercera pista, No a la N-II, No a la tèrmica*–.

Des de les administracions locals dels municipis litorals, dotats d'un tradicionalment ric teixit associatiu, s'ha d'afrontar la metropolitanització i gestionar el conflicte social. Per afavorir la convivència i cohesió social cal atendre tant la millora de l'espai urbà com la manca d'equipaments i programes coordinats de relació i interculturalitat. Millorar la qualitat de barris degradats, els espais públics, promoure l'habitatge social, i propiciar els teixits preexistents -associacions civils- creant les condicions per a la creació de noves.

DIAGNOSI ESTRATÈGICA

Després d'un període llarg d'estabilitat demogràfica i lleu creixement vegetatiu, des de finals dels anys setanta, amb el canvi de segle Catalunya torna a patir una nova onada migratòria, aquest cop formada per persones procedents de molts països. A més de les migracions laborals exteriors, molts municipis del litoral metropolità sumen nous nous procedents de la mateixa Regió Metropolitana de Barcelona en un procés de mobilitat residencial que, en termes relatius, ha tingut efectes molt notables en la configuració sociodemogràfica de la majoria de municipis litorals transformant els seus perfils.

A les ciutats capitals de comarca del litoral metropolità, el volum d'habitants que hi ha nascut en el terme municipal és més elevat que a la resta de municipis, situant-se al voltant del 40%, i 60% en el cas de Barcelona. Destaquen també amb proporcions elevades els municipis de Gavà i Calella, tots dos per sobre del 35%. En general, doncs, més de la meitat de la població que viu al litoral ha nascut fora del municipi. Són de la província de Barcelona però han canviat de residència d'entre el 30% i el 50% dels nous habitants dels municipis litorals; la tipologia d'aquests residents s'associa majoritàriament a una classe mitja-alta, amb un elevat estatus socioprofessional, que busquen un entorn menys congestionat, per bé que majoritàriament continuen treballant a Barcelona. Això ha fet que certs municipis del Maresme se situïn entre els de més renda de Catalunya, i ha influït també en el creixement de la taxa d'universitaris arreu. I els nascuts a un altre Comunitat Autònoma són entorn del 30% de la població municipal.

Pel que fa a la població immigrant estrangera regularitzada, són significatius els municipis turístics de Sitges, Castelldefels i novament Gavà, amb més del 10%; seguides de prop de Pineda, Santa Susanna i Caldes d'Estrac. En general, tot el litoral presenta percentatges d'estrangers superiors als 5% llevat del cas de Gavà. D'aquests, els immigrants extracomunitaris, la majoria són procedents de països del Magrib, llatinoamericans, o de països de l'est d'Europa. Aquests fluxos migratoris han mostrat un comportament de certa segregació espacial de la població per rendes, i una redefinició de la diversitat cultural de les ciutats catalanes.

D'altra banda, les previsions realitzades per la Unió Europea consideren que el futur de les pensions dependrà, en gran part, de la regularització de la població immigrada i la seva afiliació a la Seguretat Social. En general, durant el 2004, s'ha assolit una ratio de 2 afiliats per cada pensionista (tant contributiu com no contributiu), però les perspectives parlen d'una important davallada d'aquí a l'any 2050.

Canvi de model i convivència

El procés globalitzador i l'augment de la interculturalitat, que també es produeix en relació a les activitats econòmiques, on els teixits locals s'afebleixen o s'integren en xarxes d'abast nacional o internacional, crea risc de fractura social i incrementa la pressió sobre les administracions públiques, en relació a les noves demandes d'equipaments educatius, sanitaris o a la política d'habitatge. La gestió d'aquest nou escenari ha de permetre vertebrar els teixits socials i la configuració i maduració de les noves ciutats litorals metropolitanes.

D'altra banda, l'evolució del context sociocultural a finals del segle XX i principis de l'actual segle XXI ens ha portat a un ventall de situacions personals i de relacions entre pares i fills que surten del marc del que es considera la família tradicional. Potser el fet més significatiu ha estat l'increment del que es denomina famílies monoparentals, constituïdes per una sola persona adulta i els fills que en depenen. Ja no és pot parlar d'un únic model de família sinó de famílies amb realitats concretes i específiques i també per tant, amb necessitats específiques.

En els darrers anys 25 anys, la proporció de dones que s'han incorporat al món laboral han crescut considerablement. La taxa d'activitat femenina ha passat del 29,5% en 1977 al 50,1%

en 2004, malgrat les dificultats per conciliar la vida familiar amb la laboral continuen sent un greuge que afecta la qualitat de l'ocupació i el retard de l'edat de maternitat.

Amb tot, per afavorir la convivència social i el progrés de les persones s'ha de millorar la qualitat de barris degradats, promoure habitatge social i potenciar els espais públics i els teixits que propicien la interacció social en les ciutats litorals.

Els canvis socioculturals han tingut efectes en el teixit associatiu, pel que fa als patrons de col·lectivització i de relació amb l'administració. L'edificació dispersa, la mobilitat obligada fora del lloc de residència i/o pocs anys de residència en el municipi són factors que no afavoreixen la vida associativa. Es parla d'una cultura menys participativa i proactiva, alhora que més reactiva vers les problemàtiques, i passiva vers el seu entorn. Es denota una manca de vinculació d'un ampli sector de la comunitat local en el divers teixit associatiu dels municipis. Sembla que el dinamisme entusiasta dels anys 70 ha deixat pas a dinàmiques articulades i excessivament tutelades per l'administració. D'altra banda, la millora de la societat del benestar i la seva professionalització ha generat també majors exigències al sector públic, ja que assumeix activitats i projectes que abans eren iniciativa de la societat civil. L'exemple de l'arqueologia, que a molts municipis del Maresme abans era desenvolupada per entitats locals o grups d'aficionats, ara requereixen necessàriament d'una rígida tutela administrativa i acadèmica.

En els municipis litorals, moltes de les activitats associatives locals i comarcals tenen una base cultural i lúdica o esportiva més o menys definida i, en la majoria dels casos compten amb subvencions públiques. En els 5 municipis litorals de menys de menys de 5.000 habitants predominen les associacions dedicades a colles geganteres i diables, corals i agrupacions musicals, a més de les associacions de pares. A mida que els municipis creixen en habitants augmenta el nombre d'associacions d'immigrants (gitanos, irlandesos, nigerians....) i dedicades a determinats grups socials/culturals, així com també les entitats relacionades amb els mitjans de comunicació i els centres excursionistes/esplais.

A banda d'això, davant problemàtiques concretes que afecten més d'un municipi s'organitzen moviments o plataformes que apleguen veïns, entitats, ajuntaments, partits polítics i agrupacions de diferents localitats. En general, hi ha una creixent sensibilització del teixit associatiu envers els valors del medi natural i la conservació del territori. Destaca la

Plataforma cívica La Cisa per a Tothom-Salvem la Cisa i en el de la mobilitat, la Coordinadora d'Associacions de Veïns Pro-obertura dels Baixadors de RENFE Vilassar de Mar, Cabrera de Mar i Premià de Mar, i la Plataforma Trasllat N-II a l'A-19.

Plans i projectes sobre cohesió social

El Departament d'Economia i Finances ha impulsat i aprovat l'**Acord Estratègic per a la Internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana (Pacte de la Competitivitat), 2005**. S'estructura al voltant de la necessitat d'augmentar la competitivitat –entesa en sentit ampli– mitjançant la millora de la productivitat de l'economia. L'ambició de l'Acord s'adreça, per la seva incidència en la competitivitat, en millorar la cohesió social i les relacions laborals, en el context de la creixent globalització de l'economia mundial. Resol la futura creació d'un **Pla d'inclusió social de Catalunya**, i d'un **Pla de primera acollida per a immigrants**, així com propostes per a la conciliació de la vida personal familiar i laboral.

A nivell municipal, molts ajuntaments litorals disposen o tenen en projecte, la creació d'hotels d'entitats per donar cabuda al teixit associatiu local. Els més grans porten a terme també programes d'inserció laboral i suport social, així com projectes d'acollida d'immigrants.

ESTRATÈGIA

Objectius

Iniciatives públiques de revitalització dels teixits socials i del seu caràcter integrador de persones amb diferents orígens culturals, a través d'evitar àrees d'exclusió social (edificis degradats, càmpings...) i millorar l'espai públic

Suport a noves xarxes interculturals

Creació d'*espais de relació i equipaments neutrals*, obrint i propiciant un ús més inclusiu dels equipaments educatius, esportius i culturals

Accions

- Programa de reforçament i promoció del teixit associatiu local.
- Programa de promoció d'associacions civils a favor de la integració social i d'atenció especial a grups desfavorits
- Priorització de subvencions a entitats ciutadanes amb objectius d'integració social

Exemples de projectes en curs

Incorporar a la ciutat les propostes de les escoles i les programacions dels centres cívics, potenciant xarxes d'intercanvis amb altres ciutats i facilitar el suport logístic	Vilanova i la Geltrú	Promoció de xarxes
Recuperació de l'espai cívic i cultural "L'Odèon"	Canet de Mar	Equinament cívic